

Pedagogisch Beleidsplan



Herziene Versie april 2018

Inhoud

blz. 2

Inleiding	blz. 3
Hoofdstuk 1	
Visie	blz. 4
1.1 Visie op ontwikkeling van kinderen	
1.2 Visie op opvoeden	
1.3 Visie op mens-zijn	
1.4 Pedagogisch doel	
Hoofdstuk 2	
Verzorging van de kinderen	blz. 6
2.1 samenstelling van de peuterklas, ruimte, kinderen, juffen	
2.2 wenbeleid	
2.3 gezondheid	
2.4 kinderen die aandacht nodig hebben	
2.5 fysieke omgeving	
2.6 Hygiëne	
2.7 Veiligheid	
2.8 Klachten	
2.9 4-ogen principe	
2.10 Signaleren en doorverwijzen	
2.11 Nieuwe ontwikkelingen	
Hoofdstuk 3	
Het scheppen van ontwikkelingsmogelijkheden	blz. 10
3.1 motorische ontwikkeling	
3.2 sociale ontwikkeling	
3.3 emotionele ontwikkeling	
3.4 creatieve ontwikkeling	
3.5 Taal ontwikkeling	
3.6 cognitieve ontwikkeling	
3.7 stimuleren van de zelfstandigheid	
3.8 richtlijnen voor signaleren van ontwikkelingsachterstanden	
Nawoord	blz. 14

Inleiding

Voor u ligt het pedagogisch beleidsplan van de Stichting Vrije Peuterklassen Amsterdam.

De stichting biedt peuteronderwijs aan op antroposofische grondslag. Antroposofie is te omschrijven als: het bewust willen worden van wat 'mens-zijn' is. Het woord is ontleend aan de twee Griekse woorden: antropos (mens) en sofia (wijsheid, kennis). Binnen de antroposofie staat de persoonlijke ontwikkelingsweg van elk individueel kind centraal. De ontplooiing van zijn sociale, kunstzinnige en ambachtelijke vermogens is daarin even belangrijk als de ontwikkeling van zijn intellectuele vermogens. Het kind wordt gezien als een mens met een eigen talent en een eigen voorgeschiedenis, die zich op eigen wijze en in eigen tempo ontwikkelt.

Wat wij verder belangrijk vinden is dat de peuterklassen van de SVPA een plek zijn waar peuters fijn en veilig kunnen spelen, zich prettig voelen en leren met elkaar. Een ander belangrijk punt is de beleving van de seizoenen en terugkerende activiteiten gedurende de week, zoals iedere vrijdag samen broodjes bakken, of gezamenlijk ieder zijn palmpaasstok versieren, waarmee in de week voor Pasen een optocht gedaan wordt door de buurt.

Gedurende de periode dat het kind de peuterklas bezoekt willen we dat het kind gestimuleerd wordt in zijn ontwikkeling en zelfstandigheid, maar ook in zijn bewustzijn deel te maken van een groep. De peuterjuf zal waarden en normen overbrengen: peuterjuffen zijn mede-opvoedsters. Het zwaartepunt van de opvoeding ligt echter thuis.

Het belang van het beleidsplan op schrift, is dat het ouders, inspectie, gemeente en andere belangstellenden inzicht verschaft over hoe wij met de kinderen werken en wat wij daarbij belangrijk vinden.

Voor de peuterjuffies biedt het houvast en voor leidinggevenden is het een leidraad om kwaliteit te waarborgen.

In het eerste hoofdstuk beschrijven we onze visie op de ontwikkeling van kinderen, opvoeden en mens-zijn. Deze visie bepaalt uiteindelijk ons pedagogische doel, namelijk wat we met de opvoeding willen bereiken.

In het tweede hoofdstuk komt het aandachtsgebied over het verzorgen van kinderen aan de orde. De verzorging van kinderen is een aandachtsgebied binnen het pedagogisch beleidsterrein.

Het derde en laatste hoofdstuk gaat over het scheppen van ontwikkelingsmogelijkheden en het stimuleren van de zelfstandigheid.

Waar nodig zullen de consequenties van het pedagogisch beleid genoemd worden ten aanzien van het ouderbeleid, personeelsbeleid, organisatiebeleid en accommodatiebeleid.

Voor de leesbaarheid zal gesproken worden van "ouders", waar we ouders en opvoeders/verzorgers voor ogen hebben.

Hoofdstuk 1

Visie

Inleiding

In dit pedagogisch beleid gaat het om het hoofddoel van de opvoeding: dat wat we met de opvoeding willen bereiken.

De argumenten om op een bepaalde manier met kinderen om te gaan, vloeien voort uit onze antroposofische visie op de ontwikkeling van kinderen, op opvoeden en op mens-zijn. Deze is als volgt:

1.1 Visie op ontwikkeling van Kinderen

Binnen drie jaar maakt ieder kind op zijn eigen unieke manier het gelijke proces door van het lopen tot spreken en denken. Al deze ontwikkelingen worden sterk gestuurd door de nabootsing. Het kind gaat vanzelf met ons mee in alles wat wij doen. Maar dan komt er een eigen bewuste uitspraak als het kind 'ik' gaat zeggen en niet langer in de derde persoon over 'Jan' spreekt als hij zichzelf bedoelt. 'Ik' is een begrip dat niet nagebootst kan worden. Nu blijkt het kind een zeker zelfstandigheid te hebben bereikt en distantieert zich daarmee van zijn ouders, zegt soms "nee". Een nieuwe fase is aangebroken waarin het ik een taal leert spreken waardoor het zijn gevoelens en ook zijn gedachten kan weergeven en die van andere mensen kan vernemen. Vanaf deze tijd ongeveer stammen de eerste herinneringen. Het kind neemt meer afstand van de uiterlijke dingen in zijn omgeving en creëert een nieuwe werkelijkheid met zijn fantasie. Tevoren had het kind al zijn levenskrachten nodig voor het opbouwen van zijn lichaam. Dat is nu zover gevorderd dat een deel van deze levenskrachten 'gemist' kan worden. Zij worden op een ander meer ingezet en komen nu als fantasie tevoorschijn. De fantasie mogen we zien als een creatieve kracht en als een eerste actief gebruik van de hersenen. Deze krijgen pas later de kwaliteit van leren en onthouden.

1.2 Visie op opvoeden

Van belang is dat opvoeders het kind ondersteunen in zijn fantasiewereld en het niet in deze ontwikkelingsfase door een intellectuele benadering tot vervroegd 'leren' brengen. De omgeving en eenvoudig speelgoed (van natuurlijke materialen) kunnen tot fantasie aanzetten. Hoe minder speelgoed er is, des te fantasierijker speelt het kind.

Wij gaan ervan uit dat een kind zich ontwikkelt in interactie met zijn omgeving, met behulp van wat het kind aangeboden krijgt. Het kind heeft een innerlijke drang tot ontwikkelen, maar heeft daarbij wel begeleiding en sturing van zijn omgeving nodig. Voor de opvoeder betekent dit dat hij/zij samen met het kind activiteiten onderneemt. De opvoeder houdt daarbij rekening met het ontwikkelingsniveau en de belangstelling van het kind.

Aan het kind wordt ruimte gegeven om een eigen mening te vormen en de mening van het kind wordt (waar redelijk) gerespecteerd. De opvoeder bepaalt de grenzen waarbinnen het kind moet blijven en zal indien nodig corrigerend of sturend optreden. Naast het begeleiden van het kind in zijn ontwikkeling via activiteiten vindt de opvoeding in de peuterklas plaats in het dagelijks contact tussen peuterjuffie en kinderen. De waarden en normen zoals beschreven in de visie op mens-zijn worden overgedragen.

1.3 Visie op mens-zijn

Wie kinderen begeleidt en opvoedt doet dat met in het achterhoofd een idee over hoe en wat een mens is of hoort te zijn.

Wij hebben verschillende uitgangspunten waar wij grote waarde aan hechten en van waaruit wij werken. Deze zijn

- Respect voor elkaar

Wij vinden het van groot belang dat mensen respect hebben voor elkaar en elkaar in zijn/haar waarde laten. Ook vinden we het belangrijk dat kinderen positief leren denken over zichzelf en anderen. Tolerantie en verdraagzaamheid vinden we belangrijke waarden, we accepteren ieders eigen persoonlijkheid.

- Zelfbeeld en zelfvertrouwen

We zijn van mening dat het ontwikkelen van een positief zelfbeeld en het ontwikkelen van zelfvertrouwen voor kinderen een voorwaarde is om de wereld later aan te kunnen. Onze peuterjuffies kunnen bijdragen aan het positieve zelfbeeld van het kind door gerichte positieve aandacht te geven, en negatieve aandacht te vermijden. Verder door kinderen aan te spreken op hun eigen niveau.

-Gelijkwaardigheid

Alle mensen/kinderen zijn verschillend, maar wel gelijkwaardig.

We accepteren ieders persoonlijke achtergrond. Met 'achtergrond' bedoelen we: het milieu waarin je bent opgegroeid, de cultuur waarin je bent opgegroeid, het land waar de ouders vandaan komen, de leefomgeving, enz.

-De mens als sociaal wezen

We menen dat het voor ieder mens belangrijk en waardevol is contact te hebben met andere mensen. Daarbij vinden we het belangrijk dat kinderen zich leren aanpassen aan hun sociale omgeving.

-Streven naar zelfstandigheid

We vinden het van belang dat kinderen leren zelfredzaam en zelfstandig te worden. Zelfredzaamheid is een belangrijke factor in het proces naar de volwassenheid.

1.4 Pedagogisch Doel

Ons pedagogisch doel is dat de kinderen zich ontwikkelen tot evenwichtige mensen die hun eigen mogelijkheden kennen en benutten, een positief zelfbeeld hebben, voor zichzelf op kunnen komen, respect hebben voor zichzelf en anderen, zelfstandig zijn en sociaal vaardig.

Hoofdstuk 2

Verzorging van de kinderen

Inleiding

In de peuterklassen is de verzorging van de kinderen een aandachtspunt binnen het pedagogisch beleidsterrein. In dit hoofdstuk komen de volgende thema's aan de orde:

- samenstelling van de peuterklas
- gezondheid
- kinderen die extra aandacht nodig hebben
- fysieke omgeving
- hygiëne
- veiligheid

2.1 Samenstelling van de peuterklassen, ruimte, kinderen, juffen

De klassen bestaan uit een zodanig aantal kinderen dat voldoende aandacht en individuele aandacht voor elk kind mogelijk is. De gemeente heeft vastgesteld dat het aantal kinderen per ochtend afhankelijk is van de groepsruimte en de leeftijd van de peuters.

Onze locatie op het Hygieaplein heeft per dagdeel 8 kinderen vanaf 2,5 jaar, en de locatie op de Fred Roeskestraat heeft de mogelijkheid om 15 kinderen te hebben vanaf 2,5 jaar.

De klassen zijn 4 uur per dag open. De tijden zijn 8.45 – 12.45 uur (Roeskestraat & Hygieaplein). De klasjes hebben een vaste bevoegde peuterjuffie. *Daarnaast is er op de Roeskestraat een vaste pedagogisch medewerker die de juf assisteert.*

De assisterende pedagogisch medewerker is een bekend gezicht voor de peuters.

2.2 Wenbeleid

De kinderen komen meestal drie dagen wennen. De nieuwe kinderen gaan eerder naar huis dan de kinderen die al gewend zijn, namelijk om half elf. De eerste dag is de ouder/verzorger er de hele ochtend bij. Daarna wordt het wenbeleid afgestemd, op basis van de indruk die het juffie heeft van het kind en zijn behoeften. Dit in overleg met de ouders.

Mocht het kind het nodig hebben, dan is het altijd mogelijk om als ouder/verzorger langer in de klasjes te blijven en zo de wenperiode te verlengen.

2.3 Gezondheid

2.3.a Roken: in de klas mag niet gerookt worden. Ook niet daarbuiten in het bijzijn van de kinderen.

2.3.b Voeding: Om 9.30 gaan de peuters aan tafel voor een stukje fruit, rond 10.45 gaan de peuters aan tafel om te eten en te drinken. De kinderen nemen zelf een boterham mee. De kinderen krijgen een kopje thee van de peuterjuffie.

In het kennismakingsgesprek met de ouders zal de peuterjuf vertellen wat de gewoonte is, en wat wenselijk is om mee te geven. Het is niet de bedoeling dat de kinderen snoep meenemen. Ook bij een verjaardag liever geen snoep uitdelen, maar iets 'gezonds'.

2.3.c Zieke kinderen: Als het kind ziek is, kan het niet naar de klas komen. De extra verzorging en aandacht die een ziek kind nodig heeft, kan de peuterjuf niet geven.

Als het kind in de klas ziek wordt, belt de peuterjuffie de ouders op om het kind te komen halen.

2.3.d Medicijnen/diëten: Als kinderen medicijnen gebruiken, of een speciaal dieet hebben, dient dit bekend te zijn bij de peuterjuffie. Als het kind medicijnen moet gebruiken tijdens de peuterklastijd, dan dienen de ouders de medicijnen mee te geven en de juf in te lichten over de toediening. In het geval van suikerziekte, bedienen de juffen tijdens de eet-momenten de pomp die de insuline toedient. Daarvoor hebben de juffen een document getekent, waarin de ouders de juffen toestemming geven om hun kind insuline toe te dienen.

2.3.e EHBO: Uiteraard zijn de peuterklasjes zo veilig mogelijk ingericht. Desondanks kunnen zich ongelukken voordoen. In de meeste gevallen kan de peuterjuffie dit zelf afhandelen of behandelen. In elk klasje is een EHBO-trommel aanwezig. Is er sprake van een ernstiger ongeval, dan gaat de peuterjuffie onmiddellijk met het kind naar de eerste hulp van het VU-ziekenhuis. De ouders worden direct daarvan op de hoogte gesteld.

De juffies hebben een kinder EHBO cursus gevolgd en volgen jaarlijks een “opfris” cursus.

2.4 Kinderen die extra aandacht nodig hebben

Ons uitgangspunt is dat ieder kind uniek is. Ieder kind heeft zijn eigen mogelijkheden. Wij willen daarbij kinderen die extra aandacht nodig hebben niet bij voorbaat van een plaats op de peuterspeelzaal uitsluiten. Hierbij kan het gaan om zeer diverse situaties, zoals kinderen met een ontwikkelingsachterstand, kinderen met sociale problemen of kinderen met een handicap van lichamelijke, verstandelijke of zintuiglijke aard. Maar ook bv een kind dat in het gips moet. Zowel voor de kinderen in de klas als voor de bijzondere kinderen kan het samenzijn in de peuterklas heel waardevol zijn.

Plaatsing van een kind dat extra aandacht nodig heeft, gebeurt na uitgebreid overleg met de peuterjuf en andere betrokkenen. Van belang zijn hierbij

- voelt het kind zich prettig in de klas
- heeft het kind voldoende ontwikkelingskansen in de klas
- neemt het kind niet teveel aandacht weg van de groep
- is het werkbaar voor de peuterjuffie

2.5 Fysieke omgeving

Onze klasjes zijn zo ingericht dat er zowel op de grond als aan tafel genoeg ruimte is om te spelen. In de klasjes zijn door de peuterjuffies een aantal hoekjes ingericht die tot verschillend spel uitnodigen. Zo is er bijvoorbeeld een winkeltje, of een boerderijhoek met dieren en een boerderij met tractors, of een leeshoek met mooie prentenboekjes, of een ingericht huiskamertje, met poppenbedjes en een zitje met een theeserviesje. Al het speelgoed dat gebruikt wordt is van natuurlijk materiaal gemaakt. De klassen hebben beide ook een buitenspeelruimte, waar dagelijks buiten wordt gespeeld. De buitenspeelruimte is bewust sober ingericht qua speelmaterialen: een natuurlijke tuin waarin de fantasie dagelijks geprikkeld wordt en volop ontdekt kan worden.

2.6 Hygiëne

2.6.a Algemeen: de klassen worden dagelijks opgeruimd en schoongemaakt. Het materiaal waar de kinderen mee spelen is schoon, en vaak vuilafstotend. (Wol). De Wc's worden iedere dag schoongemaakt. Sanitair is in voldoende mate aanwezig. Bij de Wc's zijn vloeibare zeep en een schone handdoek aanwezig.

Kinderen worden pas toegelaten in het klasje als ze zindelijk zijn, dus luiers verschonen is niet aan de orde. (Dit is een heikel punt tegenwoordig: vanwege de super-luiers worden ouders niet uitgedaagd om op tijd met zindelijkheidsstraining te beginnen.)

2.6.b Preventie: De peuterjuffie is alert op infecties (als krentenbaard) en andere besmettelijke aandoeningen als hoofdluis. Bij constatering van een infectie of besmettelijke aandoening worden de ouders van het kind gebeld, en afhankelijk van de aard van de besmetting kan het kind de toegang tot het klasje tijdelijk worden ontzegd.

2.7 Veiligheid

2.7.a Ruimte: de klassen voldoen aan de vereisten inzake (brand)veiligheid. Gevaarlijke/giftige planten mogen niet binnen en ook niet buiten worden aangetroffen. Schoonmaakmiddelen bevinden zich buiten bereik van kinderen. Verwarmingselementen zijn veilig.

2.7.b Materialen: de materialen waar de kinderen mee in aanraking komen zijn zoveel mogelijk uit de natuur. (Geen giftige/gevaarlijke plastics in de klasjes). Het meubilair is geschikt voor de leeftijd van de kinderen. Speeltoestellen worden regelmatig gecontroleerd en onderhouden.

2.7.c Begeleiding: De kinderen spelen altijd onder begeleiding van ten minste 1 volwassene en mogen de peuterklas alleen met begeleiding verlaten.

De juffen werken al lange tijd voor de stichting, waardoor de peuters de mogelijkheid krijgen om een band met ze op te bouwen. In het geval van ziekte van de vaste juf, komt er een vervanger die in bezit is van alle diploma's conform de cao kinderopvang.

2.7.d Achterwacht: In geval van calamiteiten doen de juffies een beroep op de conciërges van de Geert Groote School 1 en 2.

2.7.e Meldcode Kindermishandeling: de peuterklassen hanteren de Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling van 2017. De juffen van de peuterklassen zijn bekend met de stappen van deze Meldcode. Er is een tijdelijke aandachtsfunctionaris (een jeugd/schoolarts). De juffen van de twee vestigingen zullen bij het beleid rond de meldcode van beide lagere scholen meeliften en dus bij de respectievelijke teams aansluiten als er studiedagen zijn rond dit onderwerp. Dit in verband met de doorstroom van beide peuterklassen naar hun vervolgscholen.

2.8 Klachten

Bij klachten over de gang van zaken in de Vrije Peuterklassen kan de ouder contact opnemen met de onafhankelijke klachtencommissie De Geschillencommissie:

www.degeschillencommissie.nl

De contactgegevens van de onafhankelijke klachtencommissie:

Klachtenloket Kinderopvang,
Bordewijklaan 46, Postbus 90600
2509 LP Den Haag
070-3105310

Onze voorkeur gaat er echter naar uit dat de ouder, indien mogelijk, in eerste instantie na schooltijd contact opneemt met de juf. Mochten zij er samen niet uitkomen dan kan de ouder zich ook wenden tot de contactouder of tot het bestuur,

via bestuur@svpa.nl, via een van de telefoonnummers van het bestuur of via het postadres.

2.9 4-ogen principe

Volgens het 4-ogen principe zijn de kinderen in de Fred Roeskestraat altijd met 2 leidsters en zijn alle kinderen en leidsters voortdurend in elkaars gehoor en zichtsveld. Onze beide locaties bestaan uit open ruimtes waarin alle kinderen steeds te zien zijn.

Op de **Fred Roeskestraat** is er een raam aanwezig tussen de speelruimte en de kinder wc om zo goed overzicht te kunnen houden. (de WC-deur blijft open tijdens gebruikt).

Ook is er vanuit de binnenruimte overal toezicht op de buitenruimte, waardoor ook buiten het 4 ogen principe wordt toegepast.

Op het **Hygieaplein** is er 1 juf aanwezig. Het lokaal heeft glazen deuren, en gordijntjes die open geschoven staan, waardoor er vanuit de verkeersruimten/de schoolhal in het lokaal gekeken kan worden. Bovendien is er een open deur tussen het peuterlokaal en de belendende kleuterklas.

In de ochtend wordt er ook in- en uitgelopen door jarige kinderen (uit andere klassen) die trakteren en conciërge/collega's die koffie rondbrengen. Met de conciërge en met de schoolbegeleidster Maria in het kamertje naast de peuterklas en met juf Annelinde in de kleuterklas ernaast, als ook met de andere binnenlopende juffen en meesters is besproken dat zij mee dienen in het vier-ogenprincipe van de peuterklas.

Bij het Hygieaplein is er vanaf de kleuterklas zicht op het speelpleintje, waardoor ook daar altijd zicht is op de leidster en de kinderen.

2.10 Signaleren en doorverwijzen:

De juffen observeren de kinderen in hun klas op de volgende vaardigheden:

- onder begeleiding veilig spelen met andere kinderen;
- aandacht voor primaire sociale vaardigheden zoals luisteren naar elkaar, rekening houden met elkaar en omgang met de regels;
- aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling, taalontwikkeling, ontwikkeling van creativiteit, de zintuigen, de motoriek en de cognitieve ontwikkeling;
- signalering van eventuele ontwikkelingsachterstanden

Bij signalering van alarmerend gedrag wordt in eerste instantie contact opgenomen met de ouders van het kind. De juffen hebben hiervoor schriftelijk hun bevindingen in het observatieformulier genoteerd. Indien nodig zal er door de juffen in samenspraak met de ouders worden doorverwezen naar andere instanties.

In geval van (aanhoudende) vermoedens over kindermishandeling volgen de juffen het stappenplan zoals beschreven in het protocol Kindermishandeling.

De juffen hebben dit dan al besproken in het maandelijks pedagogisch overleg met de bestuurder Pedagogiek en/of in de laatste vergadering met het bestuur.

(zie voor meer informatie het protocol Kindermishandeling in de map op school).

2.11 Nieuwe ontwikkelingen

Er verandert veel in het beleid en de regels van de peuteropvang. Om er voor te zorgen dat de juffen op de hoogte zijn van nieuw beleid en nieuwe regels,

organiseert het bestuur minimaal 3 maal per jaar, in september, maart en juni/juli, bijeenkomsten waarbij alle nieuwe ontwikkelingen en beleidstukken met de juffen worden doorgenomen.

Hoofdstuk 3

Ontwikkelingsmogelijkheden

Inleiding

De peuterklas biedt de peuter een omgeving en materialen die het uitnodigen zich te ontwikkelen. Ook biedt de klas ruimschoots de ruimte voor de kinderen om elkaar te ontmoeten, om samen te spelen, om samen te eten en om samen te knutselen. De peuterjuffie heeft hierbij een stimulerende rol, en daarnaast zorgt zij voor een veilige en geborgen omgeving.

We onderscheiden zes ontwikkelingsgebieden van het kind, die we op verschillende manieren allemaal aan bod laten komen door middel van verschillende activiteiten.

- motorische ontwikkeling
- cognitieve ontwikkeling
- sociale ontwikkeling
- taalontwikkeling
- emotionele ontwikkeling
- creatieve ontwikkeling

In de volgende paragrafen vertellen we per ontwikkelingsgebied wat het inhoudt, hoe de peuterjuffie deze ontwikkeling stimuleert en met welk materiaal. Ook het werken aan de zelfstandigheid van peuters wordt beschreven. Tenslotte de opmerking dat de indeling in deze ontwikkelingen wat kunstmatig is: in het dagelijkse leven in de peuterklas vloeien de ontwikkelingsgebieden in elkaar over en beïnvloeden elkaar. De seizoenstafel is een onderdeel dat vele van de ontwikkelingsgebieden aanspreekt, deze is dan ook een belangrijk onderdeel van de vrije peuterklas en prikkelt het kind om te zien en te voelen wat er om hem heen gebeurt.

3.1 Motorische ontwikkeling

Hieronder verstaan wij onder andere de groei van het lichaam, de controle over de spieren. We onderscheiden fijne motoriek en grove motoriek.

De peuterleidster heeft algemene kennis van de lichamelijke ontwikkeling bij peuters, waardoor ze kan inspelen op het individuele kind en tevens kan onderkennen als er sprake is van een ontwikkelingsstoornis. Een kind ontwikkelt zich alleen maar door het zelf te doen, maar kan hierin gestimuleerd en ondersteund worden door aangepaste activiteiten en speelgoed.

Activiteitsaanbod: De peuterjuffie draagt zorg voor voldoende bewegingsruimte om het kind te laten fietsen, paardrijden, klimmen, glijden, rennen (buiten) en kringspelletjes (binnen) waarbij de grove motoriek wordt gestimuleerd. De fijne motoriek komt ook voldoende aan bod gedurende de week, d.m.v. tekenen, schilderen, boetsen, plakken en broodjesbakken.

Alle materialen voor bovengenoemde activiteiten zijn ruimschoots aanwezig, waarbij de aantekening dient te worden gemaakt dat de Stichting Vrije Peuterklassen zich hoofdzakelijk bedient van natuurlijke materialen. Houten speeltoestellen, houten fietsjes en kruiwagens, en ook de materialen voor de fijne motoriek, zoals

tekenmaterialen, bestaan alleen uit natuurlijke producten: plantaardige verf, kleurtjes om te tekenen van bijenwas, boetseren met rivierklei, etc.

3.2 Sociale ontwikkeling

Sociale ontwikkeling zorgt ervoor dat een kind de beheersing krijgt over een groeiend aantal sociale vaardigheden. In de peuterklas krijgt een kind vaak voor het eerst te maken met andere kinderen. Samenspelen kunnen de meeste peuters nog niet. Ze spelen vaak naast elkaar, en zijn alleen bezig. Er wordt wel druk geëxperimenteerd met sociale vaardigheden.

Activiteitsaanbod: De juffies bieden ruimte voor vrij spel, waarin de juffies zich zo min mogelijk bemoeien met sociale interacties. Wel is de juf aanwezig en geïnteresseerd in de bezigheden van de kinderen. Soms geeft ze sturing aan het spel. De kinderen worden gestimuleerd op een positieve manier met elkaar om te gaan.

Tijdens het vrije spel kan de peuterjuf een kind observeren: wat kiest het kind om mee te spelen? Kan het kiezen? Hoelang kan het zichzelf bezighouden? Maakt het kind contact met andere kinderen tijdens het vrije spel? Door de observatie leert de peuterjuf het kind kennen, en weet ze waarin ze het kan stimuleren.

Naast het vrij spel zijn er de groepsgerichte activiteiten, waarin de peuterjuffen willen bereiken dat de kinderen leren op elkaar te wachten (bij het eten of het naar buiten gaan bijvoorbeeld) of samen iets te delen: dat ze oog krijgen voor elkaar. Ze leren wie er tot de groep behoren: "wie is er vandaag niet?" en verder worden de kinderen betrokken bij de dagelijkse werkzaamheden zoals opruimen, tafels schoonmaken, bordjes wegbrengen, etc.

Daarnaast besteden de juffen veel aandacht aan fantasie en rollenspelen. De fantasie geeft het kind kracht boven alles wat er is uit te stijgen en zich door eigen toedoen te verbinden met wat nog bezig is te worden. Fantasie verwijst naar de toekomst. Ze past zich bij de bestaande werkelijkheid aan maar maakt ook plannen om het gewordende te veranderen.

Materialen die bij imiteren, fantasie en rollenspelen ondersteunen zijn onder andere de ingerichte winkeltjes, de poppenhoek, de huiskamertjes met serviesjes, en de boerderij met de dieren.

3.3 Emotionele ontwikkeling

Onder emotionele ontwikkeling verstaan we het bewust zijn van en omgaan met eigen gevoelens zoals bijvoorbeeld verdriet, angst, blijheid, agressie of boosheid. Maar ook het leren uiten van de eigen wensen bijvoorbeeld het zeggen wat het kind wil en wat het niet wil, en het eigen conflicten leren oplossen.

Om deze gevoelens te kunnen en mogen uiten en te verwerken zorgen de peuterjuffies voor een sfeer van veiligheid en vertrouwen in de peuterklas, dmv

- lichamenlijk contact (aai over de bol, op schoot nemen, knuffel)
- verbaal contact (praten over het meegemaakte, extra aandacht naar aanleiding van een bijzondere gebeurtenis als een val of een verjaardag)
- kinderen te respecteren in hun gevoelens, ze mogen zijn wie ze zijn
- ruimte te geven voor de emoties van het kind
- gevoelens van de kinderen te herkennen, te benoemen en er zoveel mogelijk rekening mee te houden.

Verder dragen we zorg voor een aantal randvoorwaarden, als stichting, met betrekking tot personeelsbeleid, organisatie en ouderbeleid, om aan de sfeer en het vertrouwen in de klas bij te dragen:

- de peuterklasjes hebben een vaste juffie
- bij inzetten van invallers wordt gestreefd dezelfde invaller in te zetten.
- In de wenperiode krijgen het kind, de ouders en de leidster gelegenheid aan elkaar te wennen en elkaar te leren kennen. Het is belangrijk dat het kind went aan het feit dat het wordt toevertrouwd aan de leidster en afscheid moet nemen van de ouder. Afhankelijk van de behoefte van het kind spreekt de peuterjuffie met de ouders af hoe ze die wenperiode invullen.
- Een kind heeft een gevoel van veiligheid nodig. Ritme biedt een gevoel van veiligheid, zekerheid en erkenning en maakt het mogelijk voorzichtig de wereld te leren kennen. Ritme is heel belangrijk binnen de antroposofische peuterklas. Ritmische processen horen bij het leven. In een zorgvuldig ritmisch opgebouwde dagindeling kan een kind groeien en zich ontwikkelen zonder dat het hem extra energie kost.
- In het ritme van de dag is er speciale aandacht voor de seizoenen en het zingen. Het beleven van de seizoenen in hun ritmische afwisseling heeft op het kind een structurerende werking. Door het vieren van de jaarfeesten: het doen van de bijbehorende spelletjes, het luisteren naar de verhalen, het zingen van liedjes, het opeten van zelfgebakken lekkers of het voorbereiden en het houden van optochten, wordt hieraan gewerkt. Aandacht voor de seizoenen en feesten geven de verbondenheid van natuur en cultuur aan. Het kind ervaart hierdoor dat het deel uitmaakt van een grote wereld waar het voorzichtig aan gaat deelnemen. Een feest beperkt zich niet tot die ene dag maar strekt zich uit over weken van voorbereiding en naleven.
- De jaarfeesten zijn:
Sint Michael, Sint Maarten, Advent, Sint Nicolaas,
Kerstmis, Driekoningen, Maria Lichtmis, Palmpasen/Pasen, Pinksteren, Sint Jan.
- Het ouderbeleid is erop gericht dat er zoveel mogelijk contactmomenten zijn tijdens brengen (de dag wordt met kinderen en ouders al zingend in een kring gestart, waarna de ouders naar huis gaan), halen, evt. meedraaien, koffieochtenden, uitstapjes en ouderavonden. Het contact met de ouders is van groot belang, het kind kan zich pas veilig en vertrouwd voelen als de ouder vertrouwen heeft in de juf en de peuterklas.
Door het samen zingen van ouders en kinderen kunnen de liedjes ook thuis worden gezongen, het leven in de peuterklas wordt zo betrokken bij het leven thuis en door de intensieve gezamenlijke voorbereiding en viering van de feesten, worden de feesten ook thuis gevierd zodat het leven in de peuterklas niet los staat van het leven thuis.

3.4 Creatieve ontwikkeling

Nauw verwant met de emotionele ontwikkeling is de creatieve ontwikkeling welke in een antroposofische peuterklas een zeer belangrijke plaats in neemt. Immers, op papier, met klei, met dans, zang of in vrij spel kan het kind zijn emoties op een positieve manier uiten. Het kind leert de mogelijkheid om zich uit te drukken en zijn fantasie te gebruiken. Daarnaast leert het kind omgaan met materialen en leert het de vreugde te ervaren iets moois te maken binnen zijn mogelijkheden. Het stimuleert zijn positieve zelfbeeld als hij iets maakt dat geprezen wordt. Tegelijkertijd stimuleren

de aangeboden (natuurlijke) materialen het kind zijn motorische ontwikkeling. Het kind leert bijvoorbeeld een kwast of een schaar vasthouden. Of van klei of van deeg vormen te maken met zijn handen. Creatief bezig zijn stimuleert de cognitieve en de sociale ontwikkeling.

Activiteitsaanbod: de activiteiten van de peuterjuffies zijn erop gericht het kind de mogelijkheden van het materiaal te laten ontdekken. Dit kan door het kind vrij te laten experimenteren. Doel wat de juffies voor ogen hebben is het plezier en de expressiemogelijkheden van het kind.

Materialen in de klas die het kind hiervoor de ruimte geven: dagelijks wisselende activiteiten met klei, kwasten/schortjes/verf, deeg, kleurekrijtjes, een zandbak op pootjes, e.v.a. materialen.

3.5 Taalontwikkeling

De kinderen die starten in de peuterklas zijn tussen de 2,5 jaar en de 3 jaar. Ze spreken dan minimaal in twee woorduitingen, en met 3 jaar in zinnen van minimaal 3 tot 5 woorden.

De peuterklas biedt de mogelijkheid om de taalontwikkeling te bevorderen en te stimuleren.

Activiteitsaanbod: de peuterjuffie begint de dag met liedjes zingen in de kring, waarbij de liedjes vaak uitgebeeld worden tijdens het zingen. De kinderen zingen de liedjes na een paar dagen al helemaal mee. Als de kinderen iedere dag dezelfde liedjes en versjes horen, worden ze daarmee vertrouwd en gaan ze op een dag meezingen. Een kind dat vertrouwd wordt gemaakt met dagelijks terugkerende handelingen, met rituelen, liedjes en boekjes, ontwikkelt zo het gevoel dat hij kan vertrouwen op de mensen en de dingen om hem heen.

Tijdens de ochtend wordt er daarom door de juffies veel gezongen, gepraat en gerijmd. Elke dag na het eten wordt er door de juffie een verhaal verteld of voorgelezen.

In de kring stimuleert de juffie de kinderen in koor vragen aan elkaar te stellen. Ook stimuleert zij de verlegen kinderen om meer te praten, door middel van voor de kinderen bekende, rituele vraagspelletjes.

3.6 Cognitieve ontwikkeling

Bij de cognitieve ontwikkeling gaat het er vooral om dat het kind een verband gaat leggen tussen dat wat het wil, ziet, hoort, voelt, kan en nog niet kan. Het kind leert nadenken over oorzaak en gevolg. In de peuterklas is allerlei ontwikkelingsmateriaal aanwezig dat de kinderen uitnodigt om te onderzoeken en te experimenteren. Ook de ruimte nodigt uit om op onderzoek te gaan. De kinderen kunnen zelf uitzoeken waarmee zij willen spelen. Het materiaal wordt op kindhoogte aangeboden.

Activiteitsaanbod: De peuterjuf zorgt ervoor dat er variatie in het aanbod in de klas is. Naast al het aangeboden speelgoed, biedt de juffie ook allerlei 'natuurwonderen' voor de kinderen in de klas: in de verschillende seizoenen worden verschillende bollen / zaadjes in de grond in potten gestopt, en in hun groei bestudeerd: krokusbolletjes in de vroege lente, sterrenkers rond de paasdagen, pompoenzaadjes in de zomer, etc. en krijgen de kinderen de zorg over hun plantje (water geven, enz).

3.7 Stimuleren van zelfstandigheid

Bij peuters zien we twee soorten zelfstandigheid:

- zelfredzaamheid
- zelfstandig spelen

Bij zelfredzaamheid gaat het om jezelf redden bij alledaagse dingen als handen wassen, aan/uitkleden, dingen pakken, opruimen, eten, etc.

De peuterjuffies stimuleren de kinderen om zelfredzaam te worden, door ze stapje voor stapje steeds meer te laten doen, en de kinderen daarin te prijzen, aan te moedigen.

Bij het zelfstandig spelen gaat het om het vlot beginnen met spelen, het langere tijd achter elkaar door spelen, en het goed samen en alleen kunnen spelen. De peuterjuffies stimuleren het zelfstandige spelen onder andere door de kinderen met speelgoed te laten spelen wat ze uitdaagt, en aansluit bij hun ontwikkeling.

Daarnaast stimuleert de juffie het kind om zelf zijn conflicten op te lossen.

3.8 Richtlijnen voor signaleren van ontwikkelingsachterstanden

Mochten er problemen gesignaleerd worden bij een kind of gezien worden dat de ontwikkeling stagneert, dan bespreekt de peuterjuffie dit met de ouders. Vervolgens kan samen met de ouders bekeken worden welke stappen er verder ondernomen worden.

In overleg met de ouders kan contact opgenomen worden met hulpverleningsinstanties, meestal wordt eerst contact gezocht met het consultatiebureau. Contact met anderen over het kind vindt alleen plaats als de ouders dit goed vinden. Dit gebeurt nooit buiten de ouders om, behalve als er gedacht wordt aan mishandeling e.d. Dan kan Veilig Thuis (0800-2000) worden ingeschakeld.

Nawoord

Het pedagogisch beleidsplan is weer herzien, april 2018.

Het plan biedt de peuterjuffies een handvat bij de uitvoering van hun werk in de peuterklas. Voor de nieuwe peuterjuffies en stagiaires/invallers is het pedagogische beleid een hulpmiddel zijn bij het inwerken.

Ouders kunnen in het beleidsplan lezen hoe er in de peuterklas gewerkt wordt. Zij kunnen toetsen of wat zij ervaren in de peuterklas strookt met wat er in het beleidsplan staat geschreven.

Dit pedagogische beleidsplan blijft in ontwikkeling en wordt aangepast aan nieuwe inzichten en veranderende regels.